

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

ז"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת וירא

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תקס"ט

האם יש מצות ביקור חולים בחולה במחלה מדבקת?

יש לחקור כשיש לחולה מחלה המדבק האם יש מצות ביקור חולים או דילמא כיון שזה מדביק אין מצוה של ביקור חולים

הנה בשו"ת הרמ"א סימן כ' בסופו ומובא בש"ך חו"מ סימן שי"ב ס"ק ב' וכן בכנסת הגדולה יור"ד סימן של"ה נשאל בענין משכיר שהשכיר את דירתו לשוכר ועשו קנין שכירות באופן שאין יכולים לחזור, ואשתו של השוכר נעשית חולי במחלה מדבקת ורוצה המשכיר לחזור בו, דטוען דהויא אונס.

ומסיק הרמ"א: כי מה שאומר שהוא חולי מדבק, כולו הבל ומי שלבו נוקפו אומר כן כי השם יתעלה הוא המוחץ ורופא, ואם היה כדיני המשכיר בטל כל דיני ביקור חולים, כי לא מצינו בשום מקום שחילקו בין חולי מדבק לחולי שאינו מדבק.

חזינן מדבריו דמצות ביקור חולים היא אפילו במחלה המדבקת.

וכן כתב מוהר"ח פלגזי בספרו נשמת כל חי ח"ב חו"מ סימן מ"ט, וכן בשו"ת באר משה ח"ג סימן כ"ט. ומובא בפסקי תשובה ח"א סימן קע"ה כתב וילך לבקר אף חולה במחלה המדבקת, ושומר מצוה לא ידע דבר רע, ורבים מיראי ה' עושים כסדר הזה, ואינם ניזוקים כלל ולא תאוונה עליהם כל רעה.

אבל בשולחן גבוה יור"ד סימן של"ה כתב וז"ל ומי שומע לו להיכנס בסכנת נפשות דכתב מגפה ידבק וכו' וכן נוהגין שלא לבקר חולי מגפה, וכן כתב בשו"ת בית דוד סימן ק"ח

וכן מרן הדברי יציב חו"מ סימן ע"ט ס"ק י"א כתב דדברי הרמ"א תמוהים מצד הסברה והמציאות, ובהרבה מקומות מצינו דחיישינן לחולי המדבק.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' נדרים ל"ט ע"ב דכל המבקר את החולה נוטל אחד משישים בחליו, א"כ חזינן דכל ביקור חולים הוא מחלה מדבקת, ואפ"ה איכא מצוה ביקור חולים, מעדני אשר.

איכא כמה תרוצים

א. דכיון שהוא רק קצת אין בזה סכנה, לכך איכא מצוה, משא"כ במחלה המדבקת שיש בזה סכנה, מעדני אשר.

ב. ע"פ מה שכתב המהר"ל בח"ב חידושי אגדות כאשר מבקר את החולה אז הוא מתחבר עליו, ובפרט כאשר הוא בן גילו, ועל ידי כך החולי מתפשט ממנו, ולא שידבק על המבקר החולי, לפי הנ"ל א"ש.

מעדני אשר: יש להעיר מדברי הגמ' ב"מ ל' ע"ב דאמרין התם ילכו זה ביקור חולים, ומקשה הגמ' היינו גמ"ח, וכיון דתנן שצריך לעשות גמילות חסדים, ידעינן שצריך לבקר את החולה, ומדוע צריך לומר את זה, ומתוך הגמ' לא נצרכה אלא לבן גילו דאמר מר בן גילו נוטל אחד משישים בחליו ואפילו הכי מיבעי ליה למיזל לגביה, חזינן דהמבקר מתדבק מהחולה, וכן בעטרת ישועה שמות אות ט' מסמיך את הגמ' ברכות י"ב ע"ב המתפלל על החולה צריך שיחלה עצמו עליו, ואז נוטל אחד משישים ועל ידי זה יש רפואה, א"כ הדרא קושיא לדוכתא ויתורץ בתרוץ א'.

האם בחולה באבר אחד אין מצות ביקור חולים?

בפרשתו י"ח א' וירא אלי ה' באלוני ממרא וגו'

איתא בגמ' ב"מ פ"ו ע"ב אמר רבי חמא בר חנינא דאותו יום שנראה הקב"ה לאברהם היה יום שלישי למילתו, ובא הקב"ה לבקרו.

יש להקשות: מדוע לא בא הקב"ה לבקרו ביום הראשון, ומדוע בא דווקא ביום השלישי, כך מקשה המזרחי בפרשתו, וכן בגור אריה למהר"ל מפראג, וכן בשפתי חכמים, וכן המהרש"א ב"מ פ"ו ע"ב.

איכא כמה תרוצים

א. מפני שביום ראשון אין כאן רק חולשת אבר אחד והוא המילה, ולא נקרא חולה, דסתם חולה שכל הגוף חולה ואותו מצוה לבקרו, אבל באבר אחד לא נקרא חולה, ולפיכך פירש ר' חמא שביום ג' למילתו היה, וביום ג' חולה כל הגוף, וכן דרך כל מכה שמתחלה אין כל הגוף מרגיש עד איזה ימים, כך כתב בגור אריה למהר"ל מפראג.

ובספר פסקי תשובה פיעטרקאווסקי סימן רמ"ב **תמה עליו:** מהא דאמרין בגמ' נדרים מ"א ע"א אמר שמואל אין מבקרין את החולה אלא למי שחלצתו חמה ובגמ' פריך למעוטי מאי, ואם כדברי המהר"ל הוא ליה למימר בפשטות למעוטי חולה באבר אחד, אלא ש"מ דלא כדבריו, ואפילו בחולה באבר אחד יש את המצוה של ביקור חולים.

ב. כיון דנגלה אליו כדי לבקרו, אם כן סברא הוא דביום ג' נגלה אליו דאז הוא חולה יותר, כן תירץ במזרחי.

אבל המזרחי הקשה על תרוץ זה: דבגמ' שבת קל"ד ע"ב משמע להדיא דביום הראשון והשני יש יותר סכנה. מרחיצין את הקטן בין לפני המילה בין לאחר המילה ביום ראשון כדרך.

ג. אע"פ שביום הראשון והשני איכא סכנה יותר מביום ג' מ"מ ביום ג' החולשה גוברת יותר כדכתיב ויהי ביום השלישי ביהותם כואבים, וכן כתב הר"ן פרק ר"א דמילה, וכן בנדרים ל"א ע"ב, ומשום הכי קאמר רבי חמא בר' חנינא דביום ג' בא הקב"ה לבקרו, דהוא עיקר מצות הביקור שהוא חלוש ביותר וצריך לבקרו לעשות צרכיו, כך תירץ המהרש"א ב"מ פ"ו ע"ב

ד. ע"פ מה דקימ"ל יור"ד סימן של"ה ס"ק א' ומקורו בירושלמי פאה דאין מבקרין את החולה ביום הראשון ושני של החולי, רק ביום השלישי, לכן בא הקב"ה לבקר רק ביום השלישי, כך תירץ השפתי חכמים.

מעדני אשר: נראה להעיר לפי שכתב הב"ח יור"ד סימן של"ה בטעם הדבר שאין מבקרין את החולה ביום הראשון והשני, הוא משום דלא ליתרע מזליה להטיל עליו שם חולה כשיכנסו לבקרו מיד, וכדאמרין בגמ' נדרים מ' ע"א רבא יומא קמא דחליש אמר לא תגלו לאינש דלא תזרע מזליה, א"כ בהקב"ה זה לא שייך ומדוע לא בא לבקרו ביום הראשון והשני.

"בואו שערינו בתודה חצרותי בתהלה"

מקרב ליבנו המלא רגשי שמחה ורינה מקדמים אנו בברכת "תשית לראשו עטרת פז" את אחינו וגייסנו הנעלה משכמו ומעלה ידיד כל בית ישראל ואהוב על כולם אשר עוד ממעללו הוכתר ל"מורינן" בידיעת רוב הש"ס, צנא מלא ספרא פרי עץ חיים מגזע אראלים ותרשישים קדושי עליון זיע"א טעם זקנים ונועם מגדים אמרותיו, פניו מאיר בעוז וצהלה לכל דורשיו, ה"ה כ"ק הגאון הצדיק מוה"ר **שלמה זלמן לייפער** שליט"א

לרגל פתיחת בית מדרשו החדש והמפואר "אהל אהרן" ברמת בית שמש ד3 לשם ולתפארה יעלה נא איחולנו וברכותינו שיהי הבית הגדול הזה כלי וחפץ להרביץ בו תורה ויראה וחסידות כיד ה' הטובה עליו בדרך אבותיו הק' מתוך בריות גופא ונהורא מעליא יאריך ימים על ממלכתו ונחת לרוב מכל יוצ"ח בעגוא"צ בב"א. כעתירת

אחיך וגויסק בני וחתני כ"ק אדמ"ר מנדבורנא באניא שליט"א גיסק בני וחתני כ"ק גאב"ד סעורדהאלי בית שמש שליט"א

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב שמואל מושקוביץ שליט"א

קרית הבעש"ט

לעילוי נשמת אשתו

ה"ה מרת גילה בת הרב יוסף ע"ה

נפטרה י"ג חשוון האי שתא

לאחר שהזדככה ביסורים קשים ומרים

ת.נ.צ.ב.ה

מדוע לא הביא אברהם אבינו למלאכים יין כמו שמביאים בכל סעודה?

יש להקשות: מדוע לא הביא אברהם אבינו לאורחים יין, שהוא מצרכי הסעודה כמו דאיתא בגמ' שבת קכ"ט וכן איתא בגמ' ברכות ל"ה ע"מ ב' ד"ין סעיד ומשמח הלב, וכן מצינו מקרא מפורש בראשית י"ד י"ח ומלכי צדק שלם הוציא לחם ויין, א"כ מדוע לא הביא יין, כן מקשה הרוקח בפירושי סידור התפילה לרוקח וכתוב עמו עמוד ה"א.

איכא כמה תרוצים

א. מאחר שחשדם אברהם אבינו לערביים המשתחווים לעבודה זרה, אם כן הרי מנסכים את היין, לכן לא הביא יין, כך תירץ בספר ברך משה על חג הסוכות ע"מ ל"ה.

ב. מאחר שהיין מביא לידי קירוב הדעת, כמו דאיתא בגמ' סנהדרין ק"ג ע"מ ב' גדולה לגימה שמקרבת את הרחוקים, ולכן עד שלא ידע אברהם אבינו מהותם של האורחים, לא רצה ליתן להם יין, כדי שלא יבא להתחברות עם אנשי רשע, וכמו שדרשו במדרש רבה פרק מ"ב ס"ח "אברהם העברי" שכל העולם כוטלו מעבר אחד והוא מעבר אחד, אבל מלכי צדק שהכיר בצדקת אברהם ספיר הוציא לחם ויין, כך תירץ בספר ברך משה על חג הסוכות ע"מ ל"ה.

ג. לא כללא היא שהיין סועד ומשמח, כי שהיין תזיק לו לאדם ותביא עליו פורעניות, כך תירץ בספר ברך משה על חג הסוכות ע"מ ל"ה.

ד. כי בלילה שותין יין ולא ביום, אברהם לא נתן יין למלאכים ולוט בלילה נתן יין, כך תירץ בפירושי סידור התפילה לרוקח וכתוב עמו עמוד ה"א.

מדוע לא הביא אברהם לאורחים דגים?

יש להקשות: מדוע לא נתן אברהם אבינו דגים למלאכים, הרי בכל סעודה חשובה מביאים דגים, כך מקשה בישמח משה בפרשתו בשם הרבי מלובלין זצ"ל, וכן בקדושת לוי, וכן בשיח יצחק.

איכא כמה תרוצים

א. משום דרצה לזוז להם במצות, ובבשר יש הרבה מצות, שחיטה ומליחה וניקור, אבל בדגים אין שום מצוה, כך תירץ בקדושת לוי.

ב. כי לפעמים צדיקים שפגמו בעוונות קלים מתגלגלים בדגים, לא כן צדיקים גמורים כגון חנוך ומשוּתלח שחיו באותו זמן שלא באו לידי גלגול כלל, והדגים שבאותו זמן לא היה בהם שום נשמה הצריכה תיקון, ולא היה עליהם שום גזירה. אכן שאין כן עכשיו, כשצדיקים חוטאים מתקלקלין בדגים, כי בעידנא דריתחא מענישים גם על עבירות קלות "וגם דגי הים יאספו", כך תירץ בישמח משה בפרשתו.

ג. אברהם אבינו היה אז באלוני ממרא, ליד חברון שם אין מקום שיש ים או נהר, לכן לא הביא דגים, כך תירץ הפני מנחם מגור ז"ע.

למה אמר אברהם לשרה לאפות ג' סאה קמח

וכי דרכם של ג' אנשים לאכול כל כך הרבה?

בפרשתו י"ח ו' וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהי שלש סאים קמח סולת לוישי ועשי עוגות

יש להקשות: למה אמר אברהם לשרה לאפות ג' סאה לג' אנשים וכי דרכם של ג' אנשים לאכול כל כך הרבה, כך מקשה ברמב"ן בפרשתו, וכן בחזקוני, וכן במהר"ל דסקין, וכן בטעמא דקרא.

איכא כמה תרוצים

א. שסעודו גדולי ביתו עמהם לכבודם, לכן היו צריכים כל כך הרבה, כך תירץ הרמב"ן בפרשתו.

ב. הכוונה דהוציאה מכל השלש סאין, סלת נקיה מעט, לג' אנשים, כך תירץ הרמב"ן בפרשתו.

ג. תנורו היה מחזיק שלש סאין וצוה לעשות תנורו מלא כמו שאמרו רבותינו הפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא, כך תירץ בחזקוני בפרשתו.

ד. לכן ביאר הפסוק ואמר ואקחה פת לחם וסעודו לבכם אחר תעברו, רצה לומר, אתן לכם צידה לדרך שיהיה לכם לחם לאכול לסעוד לבכם אחר שתעבורו מזה, כהא דאמרו רבנן בבא קמא צב ע"מ ב' השכם ואכול בקיץ מפני החמה וכו', ובעת הזאת היתה החמימות גדולה, על כן הכין אברהם להם לחם לאכול בדרך, כך תירץ בשליה פרשת וירא תורה אור.

ה. הרי אברהם סבר שהיו ערבים ואסור לאפות ביום טוב לצורך גוי, ובין לשיטה שפסח היה ובין לשיטה שהיה סוכות היה יום טוב, אבל בגמ' ביצה י"ז ע"מ א' מבואר דממלאה אשה תנור פת בשביל שהפת נאפה יפה כשהתנור מלא, ולכן היה צריך הרבה שיתמלא התנור ויהא מותר לאפות הכל, כך תירץ בטעמא דקרא בפרשתו, ועיין בספר פרדס יוסף בפרשתו מה שהביא חשבון נפלא מהנה"ק מאסטראווצי ז"ע.

ו. כיון שנודמן לו ג' אנשים בפעם אחת, חשב שמסתמא יבואו עוד כדי שיהא לו עשרה לברכת המזון שיכול לברך אלוהינו, כך תירץ במהר"ל דסקין בפרשתו.

ישמח לב מבקשי ה'

לקראת חג החנוכה הבעל"ט

ניתן להשיג

את הספר החדש הנפלא

"מעדני אשר חג החנוכה"

מאות חקירות מאתגרות בעניני חנוכה בהלכה ואגדה

מהדורת ידידנו הרב יצחק אייזיק ראבין שליט"א ליקווד

ניתן להשיג בחנויות המובחרות ברחבי תבל

או במשרדי המכון

מדוע לא לקח אברהם את ישמעאל ואת אליעזר למעשה העקידה

כדי שיתחנכו למצות קידוש השם?

בפרשתו כ"ב ה' ויאמר אברהם אל נערי שבו לכם פה עם החמור.

יש להקשות: מדוע לא לקח אברהם את ישמעאל ואת אליעזר למעשה העקידה, כדי לחנכם למצות קידוש השם ומסירות נפש, כך מקשה בספורנו, וכן ברבינו בחיי, וכן בחזקוני, וכן בחתם סופר בתורת משה בפרשתו, וכן בתפארת יהונתן.

איכא כמה תרוצים

א. משום שירא היה פן יעכבוהו מלשחוט את בנו, לכן אמר להם שבו לכם פה עם החמור, כך תירץ בספורנו, וכן ברבינו בחיי, וכן בחזקוני.

ב. משום שהיה יום טוב או יום כיפור, ומצוה על שביבת בהמתו, וגם נעריו לבל יצאו חוץ לתחום לכך צוה להם לישב במקומם, משא"כ אברהם ויצחק היה להם ציווי, לכן היה מותר להם, כך תירץ בתפארת יהונתן בפרשתו וכן בחתם סופר בתורת משה.

ג. שחשב להיותו רואה שענן קשור על ראשו המקום מקום מקודש כמו הר סיני שנאמר בו שצאן ובקר, וגם איש לא יראה בכל ההר ההוא, כך תירץ בתפארת יהונתן.

ד. כי אברהם אבינו היה כהן גדול, והמקום היה מקום קודש הקדשים, ומעשה עקידה היה ביום כיפור לפי שיטה אחד במדרש, וכשהכהן גדול נכנס ביום הכפורים לקודש הקדשים אסור אז לאף אחד להיום שם, כנאמר וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש, על כן לא לקח עמו את הנערים, כך תירץ באזנים לתורה בפרשתו, ומעין זה במשך חכמה.

ה. ע"פ מה דאיתא במדרש כשראה אברהם את המקום מרחוק וענן קשור עליו אמר ליצחק בנו מה אתה רואה אמר לו הר נאה וענן קשור עליו, חזר אצל נערי, ואמר להם מה אתם רואים אמרו לו אין אנו רואים שום דבר, אמר להם אתם והחמור שוים שאינכם רואים כמוהו, א"כ שבו לכם פה עם החמור, כך תירץ במושב זקנים לבעלי התוס'.

ו. בדרך צחות אפשר לומר לפי מארעות זמננו שאברהם לא רוצה שישמעאל יראה שעולה להר הבית זה מסוכן מאוד, מעדני אשר.

מדוע לימד אברהם את הלכה שגוים הם עם הדומה לחמור כשהולך

לשחוט את בנו?

בפרשתו כ"ב ה' שבו לכם פה עם החמור.

בגמ' קדושין ס"ח ע"א י'לפינן מכאן דהגוים הם עם הדומה לחמור.

יש להקשות: וכי זה היה הדאגות של אברהם אבינו כמה דקות קודם שהולך לשחוט את בנו, שהגוים הם עם הדומה לחמור, כך מקשה בבית הלוי בפרשתו, וכן במשך חכמה.

ומתוך הבית הלוי: דהקב"ה אמר לו מכבר כי ביצחק יקרא לך זרע, וא"כ אמר לו דישמעאל אינו מיוחס אחריו ולא נחשב לו כבן ואברהם אבינו קיים את זאת ולא חשבו בלבו לבן כלל, והן עתה כשהלך לשחוט את יצחק נתיירא אברהם אולי עתה שלא יהיה לו בן אחר יתחדש בלבו איזו אהבה וקורבה לישמעאל אחרי שאין לו בן אחר, ואז יפסיד בשני דברים, אחד דנסינן של העקידה יקטן הרבה דאינו דומה מי שאין לו רק בן אחד ושוחטו למי שיש לו שני בנים ושוחט לאחד ונשאר לו השני והקב"ה אמר לו קח נא את בנך את יחידך אמר לו בשעת הנסיון דיצחק הוא לו בן יחיד, שנית דהרי נצטווה שלא יחשוב את ישמעאל לבן, ומש"ה בעת שהלך לשחוט את יצחק התחיל להחזיק ולהשריש הדבר בלבו אשר ישמעאל אינו בנו ואמר לחזק הדבר בלבו עם הדומה לחמור שאינו בנו ואינו מיוחס אחריו, כך תירץ בבית הלוי בראשית פרק כ"ב, וכן במשך חכמה, וכן בתפארת שלמה חדושים על ראש השנה.

מדוע כשאמר הקב"ה לאברהם לשחוט את בנו

לא שחט מיד את ישמעאל והיה שקט מאותם רוצחים ימ"ש?

בפרשתו כ"ב ב' קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת

איתא בגמ' סנהדרין פ"ט עמוד ב' כשאמר הקב"ה לאברהם "קח נא את בנך" אמר לו שני בנים יש לי, אמר לו הקב"ה "את יחידך" אמר אברהם זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו, אמר לו הקב"ה "אשר אהבת" ענה אברהם תרוייהו רחמנא להו, אמר ליה הקב"ה את יצחק, וכל כך למה, כדי שלא תטרף דעתו עליו.

ומקשה באגרא דכלה: מדוע אברהם אבינו כשאמר לו הש"י קח נא את בנך, שאל לאיזה בן, לא היה לו לשאול רק ליקח את ישמעאל ולשוחטו, אבל הוא לא עשה כן רק שאל על הבירור פן יישר בעיני אלקים דוקא להעלות את יצחק, ובאם הוא לא יבקש הבירור לא יישר בעיני אלקים ותפסק האהבה, הגם שלא יהיה עליו עונש כי הנה שמר את דבר ה'.

מעדני אשר שמעתי בדרך צחות: שמפרשת העקידה צריכים ללמוד לשמוע מיד בקול ה' שאם אברהם היה שומע מיד בקול הקב"ה בלי לשאול היה שוחט מיד את ישמעאל והיה לנו שקט מהישמעלים, אבל עכשיו ששאל אנו סובלים עד היום הזה, מתוך דרשה השבוע ביום ד' בהיכל התורה ישיבת צאנז קרית צאנז נתניה

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תערך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
מושיב בהלכה שיען ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם מושרע ומשנה ברורה

שאלות על הפרשה

- א] חידה, מי היה הסנדק בבית של אברהם אבינו?
- ב] חידה, דין בהלכות עדות הנלמד מהפרשה?
- ג] חידה, למה מדבר פארן נקרא כך?
- ד] חידה, באיזה שעה במשך היממה היה העקידה?
- ה] חידה, מה המקור שלא טוב לעשות שותפות עם גוי?
- ו] יש לעיין, מדוע מלאך ה' בעקידה היה בשמים ולא ירד לארץ?

ידעת הלכות שבת

- ז] חזרה ובישול, ר' אהרון ור' חיים אחים לומדים ביחד הלכות שבת, ר' אהרון טען שיש צד שחזרה באיסור בשבת של תבשיל מבושל כל צורכו ומצטמק ויפה לו, יהיה חמור יותר מלבשל את התבשיל עצמו בשבת, ר' חיים טען שזה לא יתכן כי תמיד בישול שהוא אסור מהתורה יהיה חמור מחזרה שהיא רק מדרבנן. מי צודק?
- ח] בישול ע"י גוש, משפ' גרין עושה בשבת בבוקר קידוש חלבי, גב' גרין הגישה למסובים צלחת עם פשטידת ירקות רותחת. על הפשטידה הרתחת היא שמה פרוסה של גבינה צהובה שמהחום הרב נתכה והתפשטה על הפשטידה. האם מותר לגב' גרין ולמשפחתה לאכול את הפשטידה עם הגבינה המותכת עליה? (הנחה: לגבינה יש דין של יבש שאינו מבושל).
- ט] ניקוי נעליים מבובץ, ר' ראובן קבל מדודו הגר בהולנד נעלי בית מעץ. בשבת של חורף יצא ר' ראובן כשהוא נועל את נעלי הבית הללו לחצר ביתו והם התלכלכו מבובץ, והוא רוצה לשטוף אותם במים ולשפשף אותם היטב מהבובץ, האם מותר לו לעשות זאת בשבת? מה הדין בנעלי עור?
- י] הכנסת חפץ לכיס הבגד כשהוא בביתו, חידוד לאחר סעודת יום השבת, ולפני השלכו לנוח, שמו ר' משה ור' אהרון, כמה ממחטות נייר טישווי בכים המכנסיים שלהם. לר' משה מותר לעשות זאת ולר' אהרון יש אוסרים לעשות זאת. הכיצד? (שניהם גרים בתל אביב והם שכנים באותו בניין, אותם מכנסיים, אותה כמות ואותן ממחטות).

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. (לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד). השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. – שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמציין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

האם בזמננו יש היתר לא להשתתף בסעודת ברית אף כשבעל הברית הזמין אותנו?

בפרשתנו כ"א ח' ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, ובענין הקושיא מדוע כשאברהם מל את עצמו לא עשה סעודת ברית עיין בספר מעדני אשר פרשת וירא חלק ו' כמה תרוצים נפלאים בענין זה

הנה בבית יוסף יורה דעה סימן רס"ה כתב וז"ל כתב ה"ר דוד אבודרהם ע"מ שני"ד נהגו לעשות סעודה ביום המילה, ויש סמך מהמדרש פרקי דר"א פכ"ט ובמדרש שוחר טוב מזמור קי"ב שאומר בראשית כ"א ח' "ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק" ביום ה"ג מל את יצחק שעשה משתה ביום השמיני.

וכן משמע בגמרא שהיו עושים סעודה ביום המילה דרב פפא כתובות ח' סבר לברוכי שהשמחה במעונו, אי לאו משום צערא דינוקא.

וכן גרסינן בגמ' שבת ק"ל ע"א תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר כל מצוה שקבלו עליהם בשמחה כגון מילה דכתבי תהלים קי"ט קס"ב שש אנכי על אמרתך עדיין עושין אותה בשמחה, ופירש רש"י בשמחה שעושים משתה, וכתבו התוספות שם ד"ה שש בשם רבינו תם ויעש אברהם משתה גדול ביום ה"ג מל את יצחק דהיינו ביום השמיני דמילה.

קימ"ל רמ"א יורה סי' רס"ה סעיף י"ב, ומקורו בגמ' פסחים קי"ד ע"א דמי שאינו אוכל בסעודת מילה הוא כמנודה לשמים, ודוקא כשנמצאו שם בני אדם מהוגנים, אבל אם נמצאו שם בני אדם שאינם מהוגנים אין צריך לאכול שם.

ובפתחי תשובה יורה דעה סימן רס"ה ס"ק י"ח הביא בשם שו"ת מקום שמואל סימן פ' שכתב בשם ספר שרביט הזהב וז"ל וראיתי רבונתי גאוני עולם, שהיו מוחים בשמשים הסובבים בתי בני ישראל ומזמינים אותם לסעודת ברית מילה, ומזהירים אותם שלא להזמין, באמרם אולי מטעמים המתהוים לא ילכו לסעוד שמה ויהיו ח"ו בכלל נידוי.

והנה בערוך השלחן סימן רס"ה ס"ק ל"ז כתב שעתה אין חשש בזה, כי בעוה"ר ע"פ רוב ימצאו שם גם בני אדם שאינם מהוגנים, שאז מדינא ליכא חיוב ללכת.

וכן הגאון ר' צדוק הכהן מלובלין בספר הזכרונות עמוד כ"ט כתב כל מי שאינו הולך לסעודת מילה כשמזמינים אותו הוא כמנודה לשמים, ומיהו אם נמצאו שם בני אדם שאינם מהוגנים רשאי להמנע מליילך לשם, וה"ה אם בעל הבית רע עין, ונראה שכל זה דוקא כשאינו עוסק בתורה אז, אבל אם עוסק בתורה, לא יהא אלא מצוה גדולה העוסק בתורה פטור מן המצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים, וכן אם עוסק באיזה מצוה רשאי להמנע.

וכן בארחות יושר פרק כ' כתב ראיתי רבים בזמן הזה שמזמינים אותם לסעודת ברית מילה ואינם הולכים אף שיש שם בני אדם מהוגנים, והיינו טעמא דבזמן הזה מוכרח הבעל הבית להזמין אנשים הרבה משום שורת דרך ארץ, ואינו מקפיד שיבואו, ולפעמים ניחא ליה שלא יבואו כולם שלא זימנם אלא מפני הכבוד.

ועוד יש לומר: דוקא כשאין שם מנין בלעדו אם אינו הולך הוא כמנודה לשמים, אבל אם יש שם מנין אין להקפיד, וקצת ראייה לזה, שמהר"ש מלובלין היה סנדק בע"ש ולא רצה לילך לסעודה סמוך למנחה בע"ש מפני כבוד השבת מאחר שהיה שם מנין בלעדו.

ובשו"ת דברי יציב יורה דעה סימן קס"ג כתב דדוקא ביושב שם ואינו רוצה להסב עמהם, שכן משמעות הלשון ויש אומרים מי שאינו מיסב וכו', וכן הוא לשון הרמ"א מי שאינו אוכל, אבל לא מצינו שמחויב לילך דלא קאמר מי שאינו הולך לאכול.

איך מקיים המצוה של סעודת ברית בכל יום לשיטות שבכל יום מקיימים מצות ברית מילה?

הנה בשו"ת מהר"ח אור זרוע מחדש סימן י"א דמצוה מילה מקיימים כל ימי חייו אחרי שמל עצמו כל יום מקיים מצוה.

ומביא ראייה: מהא דאיתא בגמ' מנחות מ"ג ע"ב שדוד המלך היה בבית המרחץ ונצטער שהיה ערום מן המצוות, נסתכל על המילה ונתישבה דעתו, וקשה מדוע מצות מילה הרגיע אותו יותר משאר כל מצוות, הרי מצות מילה לא קיים עכשיו רק בזמנים אחרים, ומדוע נתישבה דעתו רק ממצות מילה, אלא מזה ראייה שהמצוה שיהא נימול ומקיים מצווה כל רגע שאין לו ערלה כל ימי חייו, ע"כ.

יש להקשות: א"כ כיון שמקיים בכל יום מצות מילה, א"כ מתי יעשה את הסעודת ברית.

יש שמתרץ: דלכן איתא בגמ' ברכות מ"ט עמוד א' כל שלא אמר ברית בברכת המזון לא יצא ידי חובתו, וקשה מה קשור ברית מילה לברכת המזון כך מקשה באבודרהם הלכות ברכת המזון, וכן במאירי, ואפשר דלכן תיקנו להזכיר ברית בברכת המזון בכל יום, כדי לקיים את מצוה סעודת ברית, כן שטעמי מחאון המפורסם רבי אברהם צבי זיתנפלד שליט"א רבה של קהילת בבלזא בית שמש, ת"א.

מכתבים למערכת

מדוע צדיקים שמחזרים במצוות אינן מהדרים שימולו בעצמם את בניהם חרי מצוה בו יותר מבשלוחו

מה שהקשתם בשם מרן הדברי יציב ז"ע מדוע לא ראינו במקומותינו שהצדיקים יהדרו שהאב יעשה את פעולת החיתוך במצוות מילה, ובאמת יש לתמוה שהרי קימ"ל קידושינא ז"ע ע"מ א' מצוה בו יותר מבשלוחו, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קתה גראס שליט"א חבר ה"ב"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דרשנית מיר, לכת ראה לתרץ, דאי אפשר למול את בנו בלי שיתאמן כמה פעמים על ילדים אחרים, ומחאי טעמא קימ"ל אור"ח סימן ז' דאיך לפרוע, למה מלו, דהא מלו ולא פרע כאלו לא מלו במה ק"מ ז"ל ומוכח מזה דהא דכאלו לא מלו, הוא לענין ערלות, שהוא ענין ערל לפני חסרון פריעה, אבל מ"מ גם המילה לבדה יש בה מצוה, ואין הפריעה מעכבת מצוות מילה, ולפ"ז מובן שפיר למה יש ענין שהאב יעשה מעשה החיתוך ביום גזם המילה לבדה יש בה מצוה, ואין הפריעה מעכבת מצוות מילה. עוד י"ל דאף דאח"ל מלו ולא פרע כאלו לא מלו, עיין בשו"ת בית יצחק ויהי דעה ב' סימן צ"ז דהא דנקט שמשה כאלו לא מלו ל"ה ממש כלא מלו וכבר האריך זקני ח"ץ ה"ה להוכיח דכ' הדמיון לא היו ממש כגוף הדבר כמו שהוכיח ממה שאמרו כל יתר כנטול דמי וכש"כ היכא דכתיב כאלו ל"ה ממש כאותו דבר דאמרו ב"ה כל המלביץ פני חבירו כאלו שופך דמים ואפי"ה כ' תוס' ערכין ט"ז דאשפיכת דמים נגעים אין מכפרין רק אמלביץ פני חבירו ולכ"כ שם בגילוי עריות ע"ש, ע"כ אין ראי' ממשנה דל"ה כמל ממש, ועיין בשו"ת פני יהושע ה"ה סכת בכזאת, ולפ"ז שפיר י"ל דיש ענין דהאב יעשה החיתוך לבד. עוד י"ל לפמ"ש"כ בשו"ת נוב"ת א"ח סימן כ"ב דהא דאמרינן מלו ולא פרע כאלו לא מלו היינו בלא פרע אחר כך כלא אבל אף פרע אחר כך הותחל המצוה למפרע בשעת החיתוך, ולפ"ז אחרי שנעשה בחינוך פריעה קיים האב המצוה מלמפרע בחיתוך ושפיר אילא ענין גדול שהאב יעשה חיתוך לבד.

הרה"ג אריה לייבוש הלברשטאם שליט"א מרבני קופה של צדקה קרית חסידיים

נראה להעיר מה שכתב בדברי יוחזקאל בפרשת ק"ל על הפסוק ונמלתם דצריך להדר להיות מוחל שימול את אחרים, דבזה ג"כ היו כאלו קיים מצוות מילה של בעצמו מורגזו הטוב.

מי שמסרב לברך על כוס של ברכת המזון האם מתקצרים ימיו

מה שהבאתם מגמ' ברכת נ"ה דאמר רב יהודה א' משלשה דברים המקצרים ימיו ושנותיו של אדם הוא מי שנותנים לו כוס של ברכה ואינו מברך, דכתיב וזכרתי אברהם מברך, ובאלהי רבה סימן ר"א הקשה על הגמ' מנלן שמקצרים כשאינו מברך, דילמא דוקא במקלל כתיב אאור אבל אינו מברך אינו מקבל לא ברכה ולא קללה, ותירץ האליה רבה דהא דזכרתי מברך מיותר דנלמד מ'מקלל' דמדידה טובה מרובה אלא ע"כ בא ללמד שדוקא אם יברך יתברך אבל לא יברך יקבל קללה ח"ו.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך בן חסד אהרונוביץ שליט"א קרית חסידיים רבניש (הערה זו לעילוי נשמט בני חוב אשר מאיר ז"ל)

יש להעיר דעדיין קשה למה ליה למימר ומקללך אאור כשיש לטעות דוקא מקלל יואר, אבל אינו מברך ואינו מקלל לא יואר ודלא כרב יהודה, אלא יאמר בקרא ומברך ברוך וממלא נלמד מזה את דברי רב יהודה מכלל הו"ש על לאו דכשאינו מברך ואינו מקלל יואר וק"ו שאם יקלל שיואר, יודע קשה מה שהבאתם להקשות מהיעיב"ץ על הגמ' בסו"ט ק"ש בסעודה שיעשה הקב"ה לעתיד לבוא ואברהם, יצחק יעקב משה ואהרן מסרבים לברך על הכוס של ברכהמ"ז, ודוד המלך ע"ה מברך על הכוס, ואף הותל לכל הני צדיקים לסיב לברך על הכוס לאחר דברי רב יהודה שאינו מברך על המלך קצו"ש ח"ו, וראה זה פלא שכלמארה האור החיים הק' היה לו קשה כל הני קושיות ולכ' לא דרך דברו של הא"ר, שהרי ב' ע"ה"פ ונברכו בן וגו' בחול"ה א"ח החדש שבין מברך, לשאינו מברך ולא מקלל, כי מברכו ל' ברכוהו ה' כבבדו מפני אבל שאר משפחות האדם, ויתברכו מאמצעות אברהם" עכ"ל, ונטייתו להניח בשבלי הקטל, שהן הן הדברים שכתבת, ולכא"י יש סתירה בפסוק, שמי'אזכרה מברך' נלמד שאינו מברך ואינו מקלל יש לדיק, שיואר, וממאי שנאמר אחר"כ 'ומקללך אאור' נלמד שאינו מקלל לא יתקלל, ומחייב דעו דברי רב יהודה, ולכך למד האוההה"ק דכל מאי שנאמר ברכה וקללה קאי על הקב"ה, אבל אינו מברך ומקלל לא יתברך ולא יתקלל מהקב"ה אלא יתברך באמצעות אברהם, אבינו, והוה שיעור רב עוריא פסחים ק"ט שאינו מברך אין לו קללה אלא יתברך אבל לא מהקב"ה בעצמו, והוה דלא כשי' רב יהודה במס' ברכות וממלא סליק ליה קושיית היעב"ץ, ולאחר היינו נראה להעמיט דבר א' ברש"י שכתב ע"ה"פ ונברכו בן כל משפחות האדמה יש אגודת הרבה, ובפשוטו שאדם אומר לבנו תהא כזכרה, ויש להעמיט בכונתו רש"י ז"ל כי אגודת הרבה, ומאדמה שנאמר במס' פסחים נלמד שאם לא מברך לא יהא מקלל, ואז יהא הפטש של נכרי בן כל משפחות האדמה כמו שלמד האוההה"ק וכדלעילי אבל לרש"י הק' נראה דדברי רב עוריא במס' פסחים מוקשים כי לפי ר' רב יהודה בפסחים אינו מברך ואינו מקלל גם יתקלל ואז נצטרך לפרש ונברכו וכו' כפשוטו שאדם אומר לבנו תהא כזכרה, ולפ"ז האגדות חלוקות ונתיישבו כל הדקדוקים.

חאט מותר למול או לאב הבן לאכול קודם המילה

מה שהבאתם מה שדנו הפסוקים האם מותר למולה או לאב הבן לאכול קודם המילה לעילוי נשמט אבי הנ"מ הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל

נראה להעיר, עתה אני מתעסק להוציא לאור הספר 'זוכר הברית' על עניני ברית מילה שמחברו היה בדור האחרון והוא ספר נפלא על עניני מילה וכמו שהעידו גדולי הדור בהסכתם על הספר וכן שמעתי ממנה מוהלים חשובים שהוא ספר יסודי בענינים אלו ומאחר שזכיתי להוציא לאור הספר החשוב 'קיצור נחלת שבעה' שג"כ נתחבר ע"י מחבר ספר הנ"ל נתבקשתי ע"י אחד מנכדי המחבר זצ"ל להוציא גם ספר הנ"ל, ושם בספר 'זוכר הברית' סימן ז"ז

סעיף י"ג הביא שלא יאכל המוהל סעודת קבע קודם המילה, והביא שגם מסעודת ארעי ימנע עצמו, והביא מה שמצא כתוב בשם הרמ"ע שהביא זכר לדבר 'לא תאכלו על הדם' וכתב שמשקה המשכר בודאי לא ישתה אך הביא שם שמדינת פירות או כביצה פת ודאי שרתי, והביא שם מהגרות מהרש"ם שהביא בשם ספר חותם קודש סימן ט' סעיף ט"ו שאם יש לו למול ב' תינוקות מותר לו לטעום מסעודת מילה הראשונה, דגם זה מצוה ומצוה הבאה לידו קודם

דיאן מעבירין על המצות, אולם שם בזוכר הברית בסימן י"ח כשמיידי מהנהגות של אב הילד ושם הביא ג"כ שלא יאכל מסעודת קבע כמ"כ כתב שם שגם מסעודת ארעי יש לו להמנע ומ"מ הוסיף וכתב שאם אין האב בעצמו המוהל וזכב אחר יש להקל ובהערות ציין המחבר לדברי הנחלת צבי שציינת והביא שכן כתב בספר חותם קודש להקל בכח"ג ועוד כתב שם שאם הוא חלש יוכל לטעום כמו בלא מצוה המוטלת עליו, ושם בסימן ט"ז דן המחבר גם בלבי הסנדק וכתב שם שגם הסנדק לא יאכל קודם המצוה סעודת קבע, וגם שם הביא שגם מסעודת עראי יש למנוע, וגם שם סיים שמ"מ אם הוא חלוש, יוכל לטעום וכמו שהדן קודם כל מצוה.

מה מותר להתחיל קידוש בליל שבת באמצע פסוק חרי אסור לומר חצי פסוק

מה שדנתם איך מותר להתחיל קידוש בליל שבת באמצע פסוק חרי אסור לומר חצי פסוק, ותוצתם בכמה אופנים. **הרה"צ דוד בריל שליט"א יוהנסבורג**

נראה להעיר, דבערוה"ש סימן רמ"א סימן כ"ה שמביא כמה שנהגו באמת לומר בלחש את כל הפסוק ומתחילין מן יום השישי בקול רם, ומסיק דנכון הוא. ונראה דמהפייטן בזמירות דכל מקדש יש להוכיח שכן היה מנהגם להתחיל מתחילת הפסוק שלפני ויכולו, כי הגירסא ברוב הספרים היא "טהורים יירשוה ויקדשוה במאמר כל אשר עשה" ומתי אנו אומרים "כל אשר עשה" אם לא בתחילת הקידוש וכדברי הערה"ש הנ"ל, והואו לו שכן מבואר גם בעיון תפילה

מדוע ציונות התורה תלמית מצוות ברית מילה כשהוא קטן ולא להמתין שיחא גדול

מה שהבאתם להקשות בשם הראשונים והאחרונים, מדוע ציונות התורה לקיים מצוות ברית מילה כשהוא קטן ולא להמתין שיחא גדול כמו שאר מצוות ותוצתם בכמה אופנים.

הרה"ג רבי יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית נראה ליישב ע"פ מה שהביא בשו"ת רע"א סימן מ"ב בשם עוללות אפריים שמילה חיוצנית היא סיבה למילה נגימית מעולת הלכה, ששימול ערלת לבנו אז יהיה חדרי חבו פתוחים להבין ולהשכיל, א"כ ע"י המילה זוכין לתורה וא"כ מובן שא"כ לא תחמתין עד שיגדל דהא א"א לזכות לתורה ללא מילה.

הרה"ג אברהם חיים נאה שליט"א חיפה

נראה להעיר, דכתב בשו"ת הרב מהר"ם בחי"א סימן ז' בענין נטילת ידים שחיות, מאיזה גול מתחיל החיוב, שהחיוב הוא רק כשנכנס נפש הקדושה בגוף האדם ב"ג שנים ויום אחד לזכר וי"ב לנקבה ותחלת כניסת נפש זו הקדושה היא בחינוך התורה ומצוות שחייבו חכמים לחנך גם במצוות מילה ולכן הנהרג מנגיעת הקטן מיום השמיני ואיך קודש יאמר לו, היוצא מדברי הרב שקדושת ישראל מתחילה אחר המילה ביום השמיני, ולכן הנוטל ידים לחינוך מיום השמיני קדוש יאמר לו.

חאט תלמיד חסור אסור לו לאת למלחמת אפילו מלחמת מצוה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתיים ועשר שנים, ומתרחץ מפני שעשה אנגריא בת"ח, שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו ופירש ה"רן שהולכי למלחמה, דיש להקשות כיון שהמלכים רדפו אחר אברהם להרגו, הרי שהיה זה מלחמת מצוה, והרי במלחמת מצוה אף חתן יוצא מחדרו למלחמה ה"ה א"כ אף תלמידי חכמים, ומדוע נענש אברהם על שהוציא את הת"ח למלחמת

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקודו מחבר ספר "אוצרות חיים" על מסכת ברכות ראש כולל בעיירת דול נראה להעיר, דבספר נתן פתיו על מסכת נדרים לה"ר נתן געשטעטער זצ"ל דף ק"ב כתב שאברהם היה צריך להניח התלמיד חכמים ללמוד תורה שע"י מלחמתה של תורה אין צורך במלחמה גשמיות

הרה"ג יעקב ישראל מייזנר שליט"א לונדון

נראה להעיר שלא היה כאן מלחמת מצוה, שהרי הגמ' ב"מ ע"ה י"ב אומר שלא צועקין ואינו נענין, ואילו הן מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים, והקונה אדון לעצמו, ומי שאשתו מושלת עליו, ומירש רש"י ב"ה א"ח שהם גרמו לעצמו, מבואר שאין חיוב לעזור למי שגרם לעצמו וא"כ כאן הרי לטוב רש"י לעצמו שנשבה כמו שמבואר ברש"י י"ב ו"ב מי גרם לו זאת, ישיבתו בסדום, וא"כ לא היה כאן מלחמת מצוה, ולא היה לאברהם להולך ת"ח לאותה מלחמה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב שלמה בנימין שליט"א בית שמש להרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתורת"ש כמר יוסף נ"י עב"ג בת הרב מרדכי שבתי קליין שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב דב מאיר הכהן אולמן שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת נכדו בכורו בן לבנו ידידנו הרה"ג חיים דוד שליט"א חתן ידידנו הרה"ג רבי אהרן רוטנר שליט"א ר"מ רבישבי בעלזא ביתר יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב משה דוד רוט שליט"א לונדון לברכת מזל טוב לידידנו הרב אברהם דוד שכטר שליט"א משב"ק המסור של כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז להרגל שמחת נישואי בתו במז"ט עב"ג הבה"ח מרוננו יקותיאל יהודה וינגרטן נ"י יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב אריה לייב קאפ שליט"א בית שמש לעילוי נשמת זקנו הרב נתנאל צבי וקס בן הרב מאיר ז"ל נ.ל.ב.ע.כ"א חשון ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב בן ציון ליבוביץ שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת לבנו כמר יוסף ישי נ"ו וברכת מזל טוב לאביו ידידנו הרב אריה נ"ו ולחמי ידידנו הרב ברוך זץ שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב משה חיים יוספוביץ שליט"א קרית צאנז תנחיה לעילוי נשמת אמו האשה החשובה שזכתה ללוות את אביו בעבודת הקודש בהכנסת אלפי ילדי ישראל לבריתו של אברהם אבינו מרת אלטא חיה לאה ע"ה בת הרב בן ציון זאב ז"ל נפטרה ט' חשוון האי שתא ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב אברהם יצחק שטרנגולד שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת בתו במז"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב בנימין רוזנגרטן שליט"א ירושלים לזיכוי רבבות יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרה"ג רבי ישכר ריין שליט"א בית שמש להרגל שמחת הולדת בנו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הגאון בן ציון רייך שליט"א ולחמי ידידנו הגאון אברהם מרמורשטיין שליט"א יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה